

Справа не терпіла зволікань — вже минав третій місяць як командор зник безслідно і невідомо де, тож за доручену мені справу я вирішив взятися зазвичай круто. Отримавши завдання, я піднявся на дах нашого офісу, де причальний майданчик, спіймав авіатаксі, що саме пролітало мимо і за лічені хвилини вже був у Східному районі міста. Там знаходився ЦМС — Центр міжзоряних сполучень. Річ у тім, що в місті циркулювали дані (на рівні, правда, чуток), що нібито командор збирався в якусь чергову міжзоряну мандрівку. Якщо це так, то вочевидь ЦМС він обминути аж ніяк не міг.

І я не помилився. Як швидко виявиться, на самому початку своїх пошуків я попав у чорний кружок, як у таких випадках кажуть стрільці. Себто в яблучко.

Вишколений робот, ледь я переступив поріг ЦМС, запитав що пан бажає випити: чаю, каву, коньяк, тонік? Я замовив склянку холодної води і він вволивши моє прохання, десь зник. Натомість мене прийняла солідна дама бальзаківського віку — референт відділу "Телепортація". Її офіс був увішаний агітаційно-рекламними плакатами типу "Користуйтеся послугами нашої телепортації — це вельми зручно і стовідсотково надійно!"

"Тільки у нас!.. Блискавичний спосіб переміщення в міжзоряних світах — хоч і на край Всесвіту!.." і т. д., і т. п.

"Телепортація... Телепортація... — пригадував я свої куці, ще шкільні знання з нової фізики. — Ага, це й справді блискавичне переміщення матеріальних предметів з однієї точки в іншу без видимого застосування чи участі фізичної сили..." Гм... Прямо чи не містика. Цікаво, яка ж це демонічна сила, — якщо фізична не бере участі, — переміщує тіла в міжзоряних світах?.. Гм-гм... А взагалі, це, здається, архімодно — телепортуватися бозна— куди — хоч і до чорта на кулички, як колись казали в Україні".

Проте в голос я висловив деякий сумнів:

— Але при чім тут телепортація і Хома Мак-Макогін, знаменитий командор, відомий астромандрівник і взагалі, авторитетний офіцер Космофлоту Землі, що невідомо де та ще й загадково зник?

— А чому це вас, даруйте, так схвилювало загадкове, як ви певні, зникнення командора Хоми Мак-Макогіна?

— А при тому... Між іншим, редакція популярного тижневика "НТ-Р" ("Нерозгадані таємниці розгадуймо") доручила саме мені зайнятися пропажею, яка погрожує стати пропажею віку. І за традицією нашого журналу нерозгадане — розгадати. Отже, повторю запитання: при чому тут телепортація і зниклий добродій?

— А при тому, що, — суворо почала дама-референт, відірвавшись від мандрівки просторами Інтернету, — що... Що названа вами особа зверталася саме до нас.

— В ЦМС? — а сам подумав, що чутки підтверджуються.

— Так, у відділ "Телепортація".

— І ви...

— І ми названу вами особу три місяці тому обслужили по вищому розряду. А ви... Ви, шановний добродію, говорите так, наче його зникнення було зарані заплановано.

— Прошу пардону. Загалом я радий. Адже сходу отримав ниточку. Що, сподіваюсь, приведе мене до істини. Себто до таємниці зникнення командора. Отже, до вас звертався Хома Мак-Макогін?

— В даному разі ви мислите цілком логічно. Не виходячи з рамок здорового глузду і уникаючи дешевої сенсації. До чого, між іншим схильні ваші пишучі брати і колеги. Так, підтверджую: вище названа вами особа зверталася до нас. Командору треба було терміново дістатися в так звану Туманність Андромеди. Терміново, ясна річ... Хоча взагалі ця справа дещо... е-е... туманна — із Туманністю Андромеди. Даруйте за тавтологію. Добродій командор квапився на якусь дуже важливу міжзоряну нараду, що відбувалася саме на Андромеді. Хоч Андромеда — найближче до нас зоряне сузір'я, але навіть зі швидкістю 300 000 км на секунду — швидкість світла, найбільша на сьогодні швидкість, яку здатна досягати наша техніка, — все одне до Андромеди доведеться летіти два мільйони років. Рівно стільки, скільки до Андромеди летить світло.

— Ясно, що така тривалість польоту...

— Ви мислите абсолютно логічно!...

— ... не влаштовувала командора.

— І ми запропонували йому інший вид транспорту. Що є сьогодні найновішим досягненням нашої науки. А саме — телепортацію. Квантову телепортацію. — Передихнула, сапнула нову порцію повітря. — Звичайно, можна було запропонувати йому і діркову телепортацію.

— А що це таке?

— Мене вражає ваша дрімуча... Але... Пардон, пардон. Поясню не тямковитому панові. Проколіть в різних кінцях аркуша паперу дві дірки. Тепер зігніть лист так, щоб дірки співпали. Якщо раніше відстань між дірками була великою, то тепер, у нашому прикладі її зовсім немає.

— Геніально!

— Авжеж, але за умови, якщо навчитися згинати простір, як паперовий аркуш. Тільки тоді дві точки у Всесвіті співпадуть і відстань між ними зникне. Все! Летіти нікуди й не треба. Просто треба перейти з однієї дірки в іншу і ви опинитеся за тридев'ятий простір Космосу. Але... Діркова телепортація ще не опрацьована до кінця. Ми ще не навчилися згибати простір, як аркуш паперу.

— Ах, який дріб'язок!

— Не іронізуйте. Наука над цією проблемою б'ється-мордується. Тому ми своїм клієнтам з благословління Фізико-технологічного інституту пропонуємо квантову телепортацію. Що таке квант, ви хочете запитати? Пригадайте свої, безперечно вже призабуті шкільні знання. Де частка — носій властивостей якого-небудь фізичного поля.

— В принципі я уявляю, що це за спосіб пересування, адже про нього стільки останнім часом пишуть.

— Телепортація — геніальний винахід наших фізиків!

— Зрозуміло. Але в деталях я ще не уявляю цей процес.

Я безпомічно закліпав. Дама— референт зжалилася над моїм дрімучим невіглаством.

— Телепортація, — тоном шкільного педагога, який втокмачує очевидні істини безнадійному учневі, — це коли людина чи об'єкт зникає. Ясно що в одному місці. Наприклад, на нашій Землі. А в другому, наприклад, в Туманності Андромеди...

— З'являється?

— Але не сам об'єкт вигулькує чи людський індивідуум, а його копія. Точна при тому.

— ???

— Бачите, оригінал в точці відправлення сканується. Себто фіксуються всі дані про нього, потім інформація блискавично переноситься в потрібне місце.

— Щось я не второпаю, шановна пані, що переноситься? — в цей час робот служка приніс мені склянку холодної води, але я подумав, що треба було б випити чогось міцнішого в даній ситуації. — Сам об'єкт чи його копія?

— А ще розгадуєте таємниці для часопису "НТ-Р", — дорікнула мені хоч і сувора, але всезнаюча дама. — Переноситься, себто телепортується не сам об'єкт, а точна інформація про нього. А вже в потрібному місці по ній "будується" об'єкт. Точніше, його копія. Не з речовини оригіналу, а з інших тотожних атомів.

— Гм... Виходить, в Туманність Андромеди було послано не самого командора у плоті, не Хому Мак-Макогіна, а лише його копію?

— Ви попали нарешті в точку, шановний добродію. Копію Хоми Мак-Макогіна ми й послали туди, куди він забажав — в галактику Андромеди на якусь дуже важливу міжзоряну конференцію чи симпозіум. Рівно через мить... А мить, як ви знаєте, дуже короткий проміжок часу, момент. Якась частка секунди. Пху і все! Так ось, через мить — раз і два! — він уже був за вказаною адресою. За мільярди мільярдів кілометрів в Туманності Андромеди. Це і є так звана квантова телепортація. В чому її суть? — запитала мене дама-референт.

Але про це я запитав її, тож вона змушена була мені розжувати:

— Припустимо, в іншій галактиці треба створити вашу подобу. Для цього вас треба досконало вивчити, щоби досьє на вас було грубезним.

Від і до. А вже тоді повний опис вашої сутності неповторної та фізіології і послати туди, куди й треба — в іншу Галактику.

— А там...

— Правильно, там відновлять вашу точну копію. На основі надісланих нами даних про вас. Себто, повторюю: ми телепортуємо не сам об'єкт, а лише його стан. Оскільки ж атомні частинки з яких ми складаємося, тотожні і всюди однакові, хоч у нас, хоч в інших світах, там створять точно такий об'єкт. Себто в Туманності Андромеди, отримавши дані про Хому Мак-Макогіна і заходилися створювати його точно копію.

Дама-референт майже весело на мене дивилася, виявившись, між іншим, ще й нічогенькою особою розпрекрасної жіночої статі. "Ось що таке жіночка посмішка" — мигцем подумав я. — Сувора на вигляд дама, а посміхнулася і нате вам — просто чарівне жіноче створіння..." Але моя лірика миттєво і зникла, як дама-референт, погасивши посмішку, знову стала суворо-офіційною. З її подальшої розповіді я збагнув нарешті жахливу річ і відчув, як у мене на лобі виступив піт. Чомусь холодний.

— І ви... ви командора Хому Мак-Макогіна перед телепортацією його копії, розіклали на Землі? На елементарні частинки?

— Звичайно, — спокійно — надто спокійно! — відповіла сувора дама. — Але що вас, я не розумію, так схвилювало? Це миттєва операція — розкладання людини на елементарні частинки. Заведуть об'єкт, тобто людину, в апаратну, натиснуть відповідну кнопку — бух, бах, б-ба-абах! Лясь, торох!.. Спалах світла і ваш комендор, якого ви розшукуєте, вже матеріалізувався в Туманності Андромеди, Куди світло, повторюю, летить аж цілих два мільйони років. А в нас — бух, б-бах...

— ... лясь, торох? І — все? І подорож завершена?

— Саме так.

Я з трудом перевів подих. А перевівши, по-простому, по-народному, як то робили мої далекі предки, — незважаючи на присутність дами, рукавом витер з лоба холодний піт. І хоч витер мовби ж культурно, дотримуючись народної традиції, освяченої віками, але вихована дама аж зморщилась — мабуть мій вчинок видався їй взірцем мого безкультур'я.

— Стривайте, стривайте... Я починаю здогадуватися. Хоче повірити в це мені чомусь не хочеться. Отже, командора Хому Мак-Макогіна ви розіклали на елементарні частинки...

— Ви мислите цілком логічно, — сувора дама змушена таки була похвалити мій розумовий потенціал.

— Послали його копію в Туманність Андромеди, вона мить — фурррр! — і там. Це ясно. Не ясно лише одне: де подівся сам оригінал? Себто Хома Мак-Макогін.

— На жаль... Я дещо... гм-гм... перехвалила ваш розумовий потенціал. Як і вашу тямовитість. Ви, даруйте, дещо нетямущий. Де подівся Хома Мак-Макогін при телепортації? А... ніде. Він... Річ у тім... Візьміть себе в руки. Вихідний матеріал при телепортації просто... просто руйнується.

— Я-ак? Натурально?

— А як же інакше? Звичайно, тільки натурально. Ми, — аж губи ображено накопилила, — працюємо без браку. Зруйновуємо об'єкт тільки натурально і якісно.

— Даруйте, я щось все ж таки... таки не второпаю. Хома Мак-Макогін... зруйнований? Та чи він річ яка?

Аби я зміг нарешті отямитись, роботу— слугі довелося піднести мені щось... гм-гм... міцненьке. (Що саме — я з поспіху не второпав, і спорожнив посудину на довгій ніжці).

— Пийте, пийте, — ласкаво призапрошувала дама— референт. — Цей трунок — наш винахід. Перед телепортацією ми пропонуємо кожному клієнтові осушити по кубку.

— За щасливу подорож?

— І так можна вважати. Але головне — для позбавлення його можливостей нападу на нього хвилювання, тривог та неспокою, що зветься страхом.

Я залпом спорожнив ще один кубок на довгій тонкій ніжці. Напій хоч і виявився клятущим, але за мить мені стало на диво легко, весело і майже безстрашно.

І я утерши за народною традицією губи рукавом, невідь чому підморгнув... Так, так, пані референтці.

— Точнісінько як і ті індивідууми, яких ми телепортуємо бозна куди в Далекий Космос, — пояснила мені дама. — Після того як вони вип'ють наш фірмовий напій-трунок. — Зітхнула. — Жаль, що вони через мить зникають з нашого відділу.

— Гм... Я, сподіваюсь, не зникну?

— Ви починаєте робити деякі... е-е... успіхи.

— В чому ж?

— Поки що у справі розуміння суті телепортації, — чомусь з жалем відповіла дама. — Так, того, кого ви розшукуєте, у нас було розкладено на елементарні частинки і він зник. Розкладений... А взагалі, — стрибнула вона з теми на тему, — ви — симпатичний молодик... А я така самотня в цій відділі телепортацій. Адже хто не приходить до нас, той миттєво й зникає — не встигнеш з ним і зазнайомитись. Спробуй за таких умов вийти заміж... Але — до діла. Ваш Хома Мак-Макогін після того, як ми його розіклали, зник. І нічого не вдієш, такі закони квантової фізики: не руйнуючи тут, не можна таке саме отримати там, куди посилають. Отже й виходить: при телепортації ви будете зруйновані, але там — не лякайтеся, — відтворені. Точнісінько таким, яким ви й були тут, на Землі.

Знову все тим же рукавом — яка живуча народна традиція! — я витер з власного лоба холодний піт.

— Виходить, квантова телепортація, це своєрідне са... самогубство? Адже в іншій галактиці вже буду не я, а моя копія?

Дама зітхнула (зітхання її було суворо-офіційним).

— Абсолютно правильно.

— Хоч точна, але все ж копія?

— Абсолютно...

— А там, у якомусь декорі мене зберуть по надісланих даних? Але зберуть вже з інших, не моїх, а їхніх частинок? Бодай і тотожних...

— Абсолютно...

— Та що ви зарядили, шановна пані: абсолютно... абсолютно! Ваша телепортація — це смерть тут і нове народження там?

— Лише відтворення. Адже там буде отримано посланий нами опис квантово-атомного складу вихідного об'єкта. Тобто вас, вашої фізичної особи і психічної сутності вашого тіла і вашої душі та емоцій.

Я так напружено думав, що, здавалося, чути було як під моєю черепною коробкою ворухаться відповідні звивини.

— Та це ж виходить... Виходить щось схоже на факс? Телепортація — майже факсовий апарат?

— Майже, але... Але не факсовий. Точніше, майже не факсовий, тільки працює він з тривимірними об'єктами. У нас копія виходить точною, а не блідою і приблизною, як папір, що виповзає з факса. Але різниця все ж є. Коли ви передаєте факс, початковий документ залишається цілим і неушкодженим. А при телепортації оригінал невідворотно руйнується.

— Але ж це... це жива людина!

— Ах, це всього лише емоції. А що таке емоції, дозвольте вас запитати? Застарілі, вельми нині застарілі в наш раціональний і прагматичний вік почуття. Якесь там патріархальне ставлення до дійсності, до особистого і навколишнього життя...

— Душевне переконання, — підхопив я.

— Ось, ось, застарілі взагалі, почуття і наївні у наш діловий час. Для телепортації ви всього лише об'єкт, все інше — згадувані тут емоції. Та й потім... Згадайте, факси, як відомо, часто не проходять.

— Застрають на половині аркуша, — заторохтів я, — рядки іноді злипаються, не читаються, "пливуть"...

— А це нервує...

— Але ж оригінал залишається чистим і цілим, а тут... руйнація.

— Що вдієш, це найновіше досягнення нашої науки.

— І ви... зруйнували Хому Мак-Макогіна при телепортації? Завдяки, як ви кажете, найновішим досягненням науки?

— Інакше б ми не могли його за мить телепортувати туди, куди він квавпився — на нараду в галактику Андромеди.

— Тобто тут, на Землі, його вже немає? Завдяки найновішим досягненням науки?

— Ви абсолютно логічно і стовідсотково вірно мислите.

— Де ваш робот? — я безпомічно оглянувся. — Хай принесе мені ще вашого клятючого трунку... То де ж він?

— Хто?

— Та Хома Мак-Макогін, про зникнення якого мені треба писати? Сподіваюсь, ви теж мислите стовідсотково достовірно?

— Він там куди ми його й телепортували — скільки вам про це товкмачити? За ним же вказаною адресою — в Туманності Андромеди. За два мільйони світлових років від Землі.

— Ху— ух! Я вже було подумав чорті що. Виходить, потрапивши в гуманність Андромеди, він таки потрапив на міжзоряну нараду?

— Ви мислите абсолютно...

— Але даруйте... Вже минуло три місяці, а командор не повернувся з відрядження. Ніхто не знає де він загадково зник.

— Чому — загадково? Я вже сто разів вам... е-е... симпатичний молодика, торочу, витрачаючи на вас, ви хоч оцініть мою жертвність, свій дорогоцінний час: він у Туманності Андромеди!

— Але од нього аніяких відомостей. Ми й сприйняли, що він зник. То що з ним?

— В Туманності Андромеди?

— Так, так, там куди ви його швиргнули. Чи, даруйте моє невігластво, телепоріували. То що з ним?

Дама натиснула якусь кнопку під екраном свого пульта.

— Це я, — пояснила, — на всяк випадок замовила для вас ще кубок нашого фірмового трунку. А поки що візьміть себе в руки, при телепортації, як і при будь-яких інших неординарних засобах, можливі деякі, е-е-е... непередбачувані випадки. Помилки, зрештою. Недоробки. Якщо, приміром, передачу факсом "заїсть", то ще можна виправити ситуацію — заново передати оригінал. Себто аркуш паперу. Але при телепортації це неможливо. Щось "не пройшло" чи "пройшло" неякісно — повторити операцію вже неможливо. Оригінал зруйновано. Візьміть, візьміть себе в руки, симпатичний молодика. Все одне там... куди ми послали об'єкт неодмінно з'явиться його копія і це вже велике досягнення. У даному випадку в Туманності Андромеди з'явилася копія Хоми Мак-Макогіна. Жаль, що при тому, як "заїсть" телепортацію, то за тисячі і сотні тисяч світлових років посланий нами об'єкт ходить, буває, що і без деяких частин свого тіла.

— Що ви... говорите?

— Те, що пан чує. Наприклад, хтось ходить без носа, без вуха чи без ноги— руки. Чи без енного органу — як то з одним телепортованим бідолахою трапилося. У нього молода дружина, а при телепортації в нього пропав один дуже важливий чоловічий орган... Буває. Але виправити ситуацію вже неможливо... оригінал під час телепортації, як я вже вас інформувала, руйнується повністю. Себто розкладається на елементарні частинки. От, буває, й трапляється: одна половина людини застряє в апараті на Землі і нічим її звідти не виколупаєш, а друга тим часом опиняється бозна де, у бозна якій галактиці. І, як кажуть, ні сюди, ні туди. Щось подібне лучилося, із особою, що її ви розшукуєте і яка за вашою версією буцімто зчезла. Себто з командором Хомою Мак-Макогіном. "Розібрали" ми його на Землі взагалі благополучно, розіклали на елементарні частинки — за найновішими досягненнями нашої передової науки. Копію послали на Андромеду. Там, одержавши точну копію, його мали знову "зібрати".

— У плоті? Як справжнього Мак-Макогіна?

— Ви мислите абсолютно правильно — у відповідності з надісланими нами даними. З атомів і квантів. А вони всюди у Всесвіті однаковісінькі: хоч

у нас, хоч у них. Матерія ж бо всюди складається з найдрібніших частинок — молекул, атомів, елементарних частинок. Вони є у нас, вони є у них, у тім числі й у галактиці Андромеди.

— В голові у мене, даруйте, геть замакітрилося.

— Чого так?

— А того... Чого командора зібрали не повністю, а лише половину?

— Бачите... Одержавши нашу копію даних, на Андромеді й заходилися складати— збирати командора Мак-Макогіна, але... Як на

лихо на їхніх складах запасних атомів та квантів виявилося обмаль. Власне, тих, які були потрібні. З певною кількістю протонів та нейтронів, які потрібні були для відновлення нашого командора. От і склали його лише на половину...

— А другу...

— Та кажу ж вам, не вистачило елементарних частинок. Себто, по-нашому, по-простому запчастин. Буцімто їхній завскладом сплавив їх, даруйте, наліво. Тамтешня ревізія це негайно виявила і склала відповідного акта.

— То виходить, Мак-Макогін нині існує в половинчастому складі?

— Абсолютна...

— І допоки ж він існуватиме в такому... куцому вигляді?

— Трудно сказати. Річ у тім, що зараз кінець року і на складах Андромеди вичерпані запаси атомів. Але не печальтесь. Після нового поточного року, або тисячоліття на їхні склади підвезуть широкий асортимент елементарних частинок. А поки що він їх чекає.

— Початку нового тисячоліття? У напівзібраному стані? І взагалі. Взагалі, де ваш робот з вашим триклятим трунком? Хома Мак-Макогін, наш знаменитий командор не має навіть змоги повернутися на Землю, бо ви зруйнували його оригінал?

— Що вдієш... Але не хвилюйтесь. Ми, турбуючись за своїх клієнтів, висловили Андромеді свій найрішучіший, вже, здається, дев'яност дев'ятий протест! І зараз ми не сидимо, склавши руки. Ми зараз

готуємо новий найсуворіший протест. Рівно тисячний!

І на закінчення сувора дама— референт ласкаво до мене посміхнулася.

— Радимо й вам скористатися найновішим видом пересування у Всесвіті. Нашою телепортацією — останнім криком моди і досягненням нашої розчудесної науки!

— Бух, б-бах-баб-бах, торох!..

— І за мить ви будете там, де й забажаєте бути. Ні тобі ракет, ні космічних кораблів, ні довготривалої — на тисячі років — тяжкої подорожі в космосі.

Справді, зручно. Але телепортуватися мені чомусь раптом пере— хотілося (до того виникла така божевільна сверблячка). Та й невідомо як справи із запчастинами на складах інших галактик. Та ще коли тамтешній завскладом та раптом забагне зайнятися бізнесом і стати мільйонером — звідкілясь же беруться олігархи? Чи — бізнесмени?

І тут нарешті з'явився робот— слуга з тацею мальованою, на якій стояв кубок на довгій— довгій ніжці, повний чарівного фірмового напою "Телепортація".

— Пийте, пийте, шановний молодика... е-е... добродію молодий та симпатичний, з наших славних ЗМІ. Цей трюк — наш геніальний винахід. Перед телепортацією ми пропонуємо його осушити всім клієнтам.

— За щасливу подорож?

— І так можна вважати. Але головне, для позбавлення страху та надання клієнту відваги й сміливості... Пийте, шановний молодика... е-е... молодий добродію. Як мені чомусь здається, ви такий... гм-гм... симпатичний.

Про це я й сам вже почав здогадуватися, а тому залпом спорожнив запропонований мені кубок на довгій— довгій ніжці. Напій і справді від кубка до кубка ставав все розпрекраснішим. Через мить мені стало на диво легко, весело і майже, безстрашно. І я невідь-чому підморгнув... Так, так, офіційно-суворій пані-референтці...

— Точнісінько як і ті наші клієнти, котрих ми телепортуємо на край світу, — пояснила дама і зітхнула, як мені здалося, зі щирим сумом самотництва. — Жаль, що через мить такі підморгувачі зникають з нашого відділу, а ми... Ми залишаємося... Рада, що хоч ви, симпатичний молодика, нікуди не телепортуєтесь. І — правильно робите. — І томно потягнулася, хруснувши кістками. — Тим паче, я така самотня в цій "Телепортації", будь вона неладна! І нікуди не збираюся телепортуватися.

— Я — теж! — вигукнув я вельми і вельми рішуче.

— За це варто нам обом випити! — вигукнула теж вельми і вельми рішуче дама-референт і веліла роботу принести ах два кубки, що виявилися ще чудовішими.

Фірмовий трунок врешті-решт і геть розвіяв мою несміливість і я вже більш рішучіше і заодно звабніше підшморгнув суворій, а насправді такій розвеселім дамі-референтці...

Звідтоді минув рік, другий благополучно сплив, а бідний командор, наш славетний Хома Мак-Макогін у напіввібраному вигляді, власне, одна половина його — чи хоча б краща? — все ще чекає коли потрібні для його повного відтворення атоми нарешті з'являться на складах Андромеди.

Але читачів нашого часопису "НТ-Р" ми заспокоїли: цю справу ми так не залишимо, тож, як і раніше тримаємо її під постійним контролем. Тим більше, що ЦМС та його відділ "Телепортація", як повідомила нам пані, Валерія, е-е... сувора дама-референт, вже готується послати на

Андромеду 1001-й найрішучіший і найсуворіший протест у справі недоукомплектованості командора Мак-Макогіна.